

Jaarverslag 2008

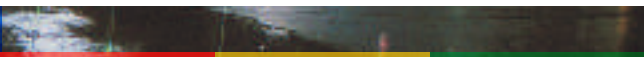
Inleiding

De Rekenkamer brengt verslag uit van de activiteiten in 2008. Tot maart 2008 zijn deze activiteiten uitgevoerd door de Rekenkamercommissie, daarna heeft de nieuw ingestelde Rekenkamer deze voortgezet. Wij leggen hiermee verantwoording af van ons handelen en geven inzicht in de manier waarop we de ons ter beschikking gestelde middelen hebben besteed. Het verslag volgt het stramien van de drie W-vragen:

- wat hebben we bereikt
- wat hebben we daarvoor gedaan
- wat heeft het gekost.

In 2007 publiceerde de Rekenkamercommissie de 'Onderzoekstrategie 2007-2010'. Deze strategie is na instelling van de Rekenkamer aangepast in de zomer 2008 en daarbij in looptijd teruggebracht tot de periode maart 2010.

Dit verslag gaat ook in op de realisatie van de strategie mid-term.

Wat hebben we bereikt?

Strategische visie en realisatie

De Rekenkamercommissie maakte in 2007 haar strategische visie voor de periode 2007-2010 bekend. Deze ging uit van een maximale productie van twaalf onderzoeken in een periode van vier jaren. Hieronder vergelijken we de strategische keuzes van de toenmalige Rekenkamercommissie met de uitgebrachte rapporten tot en met 2008:

Beleidssector/soort onderzoek	Planning	Realisatie
Beleidsonderzoek:		
- Wonen	1	Prestatieafspraken corporaties 2008
- Welzijn/zorg	1	Wet maatschappelijke ondersteuning 2008
- Veiligheid	1	Gepland 2009 (openbaar vervoer, uitgaanslocaties of wijken en buurten)
- Integratie	1	Inburgering (gepland 2009)
- Mobiliteit/infrastructuur	1	Grote projecten (gepland 2009)
		Re-integratie van bijstandsgerechtigden 2009
Bedrijfsvoering	2	Schoonhouden woonomgeving 2007
Verantwoording	2	Kwaliteit programmabegroting 2007 Rekenkamerbericht: Landsbanki 2008 Toezicht GAD (gepland 2010)
Vervolgonderzoek	2	Sturing DWO's 2007
Verzoekonderzoek	1	
Evaluatie		Effectmeting eigen onderzoek (gepland 2010)
Totaal	12	6 rapporten

In de strategische visie kondigde de Rekenkamercommissie aan halverwege de periode de verdeling over de soorten onderzoek te evalueren en mogelijk bij te stellen. Uit het overzicht blijkt dat het aantal publicaties van rapporten halverwege de periode op zes staat. Daarmee is het geplande aantal midterm gehaald.

Het onderwerp *Re-integratie van bijstandsgerechtigden* valt buiten de strategische visie. Gezien het grote maatschappelijke en financiële belang voor de gemeente Den Haag hebben wij dit onderzoek toch willen uitvoeren.

Voor de periode tot de verkiezingen van 2010 hebben we de volgende onderwerpen gepland:

1. grote projecten; dit bestaat uit een quick scan resulterend in een Checklist voor raadsleden en een diepte onderzoek naar enkele grote projecten (2009, 2 publicaties)
2. inburgering; een quick scan naar de resultaten van de wet Inburgering in Den Haag (2009)
3. veiligheid; een quick scan naar de veiligheid in het openbaar vervoer, op uitgaanslocaties of in wijken en buurten (2009)
4. toezicht op de accountantsdienst ingevolge de wet Toezicht accountantsorganisaties (2010)
5. effectmeting eigen onderzoek (2010); een onderzoek naar de doorwerking van onze aanbevelingen en een overall visie op het Haags gemeentebestuur op basis van onze onderzoeken.

Uit de vergelijking van de planning en realisatie tot en met 2010 blijkt dat:

- het aantal onderzoeken gehaald wordt
- de beleidssectoren worden afgedekt en één onderwerp (re-integratie) extra is gepubliceerd
- één vervolgonderzoek, één bedrijfsvoeringonderzoek en één verzoekonderzoek ontbreken.

Publicaties

De Rekenkamer voerde in 2008 drie grote onderzoeken uit en publiceerde een Rekenkamerbericht over de uitgezette gelden van de gemeente bij Landsbanki.

“Van Bouwen naar Wonen”, prestatieafspraken met corporaties.

In april 2008 publiceerden we het rapport over de prestatieafspraken tussen de woningbouwcorporaties en de gemeente. Uit het onderzoek blijkt dat de afspraken een positieve werking hebben op versnelling van de herstructurering en woningproductie. Voor de onderdelen over herstructurering en leefbaarheid houdt de gemeente niet goed vinger aan de pols. Tenslotte bestaat voor het onderdeel leefbaarheid geen goede visie en geen goede verdeling van verantwoordelijkheden tussen partijen.

In juni 2008 behandelde de raadscommissie voor Stedelijke ontwikkeling en Ruimtelijke ordening (SRO) het rapport aan de hand van een raadsvoorstel van het presidium (conform de nieuwe verordening op de Rekenkamer¹). De Gemeenteraad nam het raadsvoorstel in geamendeerde vorm unaniem aan en verzocht daarmee het college om de monitoring en evaluatie te versterken.

“Uitgezette gelden Landsbanki”, rekenkamerbericht

In november 2008 hebben we een Rekenkamerbericht gepubliceerd over de 10 miljoen euro aan uitgezette gelden van de gemeente Den Haag bij Landsbanki.

Wij constateerden dat de gemeente Den Haag de toepasselijke regels correct heeft gehanteerd, maar vonden wel dat de interne richtlijnen waarmee de afdeling Treasury werkt verduidelijkt moesten worden. In de werkbespreking van de raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (VBF) op 13 november heeft de wethouder Financiën gerapporteerd over maatregelen en aanscherping van het Uitvoeringsbesluit Treasurybeheer.

¹ De verordening is per 1 mei 2008 in werking getreden. Art. 11 lid 7: de rekenkamer formuleert de aanbevelingen zo veel mogelijk in de vorm van amendeerbare conceptbesluiten van de raad. Art. 11 lid 8. Zo mogelijk binnen drie maanden na het verschijnen van het rapport beraadslaagt de raad over het rapport van de rekenkamer.

De maatschappelijke onrust die ontstaan was over dit onderwerp vormde aanleiding voor de Rekenkamer om zich te informeren en een bericht te publiceren.

“Zicht op invoering en uitvoering”

In december 2008 publiceerden we het rapport over de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De hoofdconclusie was dat het Wmo-beleid niet inzichtelijk genoeg was door het ontbreken van duidelijke doelstellingen. We hebben bij dit onderzoek een interactieve werkwijze gehanteerd: zowel aan het begin bij de opzet en vraagstelling, tussentijds na afronding van het feitenonderzoek, als aan het eind bij de presentatie van conclusies en aanbevelingen hebben we overlegd met de raadscommissie en met de wethouder en ambtelijke top. Deze werkwijze werd positief gewaardeerd door alle betrokkenen. Naar onze indruk heeft de raad hierdoor meer invloed kunnen uitoefenen op het onderzoek en is de afstemming en samenwerking met wethouder en ambtelijk apparaat soepeler verlopen. De Raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling zag het rapport als een steun in de rug om het beleid beter meetbaar en controleerbaar te omschrijven. Het concept raadsvoorstel van het presidium was inhoudelijk één op één gebaseerd op de conclusies en aanbevelingen in het rapport. De Gemeenteraad nam in januari 2009 het (geamendeerde) raadsvoorstel aan om doelstellingen SMART te formuleren.

“MeeDoen met ambitie”

Het onderzoek naar de re-integratie van bijstandsgerechtigden is afgerond in 2008. Wij stelden vast dat het aantal bijstandsgerechtigden in Den Haag tussen 2004 en 2007 met 16% gedaald is. Tegelijkertijd wezen we op de groeiende groep bijstandsgerechtigden die moeilijk te bemiddelen is naar een baan, de ‘terugvallers’ en de toegenomen instroom vanuit de WW. De Raadscommissie SWEI zal in maart 2009 het rapport over re-integratie behandelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Reorganisatie Rekenkamer

De evaluatie van de rekenkamercommissie leidde tot het besluit om over te gaan tot een onafhankelijke Rekenkamer. Bij de behandeling van de evaluatie in de raadscommissie VBF werden de contacten met de Raad als belangrijk aandachtspunt genoemd. De Rekenkamerleden moesten meer tijd gaan besteden aan communicatie met de Raad. Tevens werd afgesproken dat over inhoudelijke zaken, zoals het onderzoeksprogramma, de raadscommissie VBF aanspreekpunt voor de Rekenkamer is, en het Presidium aanspreekpunt is voor procedurele zaken, zoals het agenderen van een rapport. In de periode maart-april vergde de selectieprocedure voor een nieuwe voorzitter van de in te stellen Rekenkamer de nodige tijd van de leden. Per 1 mei was de omvorming naar een zelfstandige onafhankelijke Rekenkamer een feit, en uitbreiding van de staf was een eerste prioriteit. In de maanden juni en juli heeft werving van een ambtelijk secretaris/senior onderzoeker plaatsgevonden. Gekozen is voor een gecombineerde functie omdat de Rekenkamer meer onderzoek in eigen beheer wil uitvoeren.

Visie, onderzoeksprogramma en contacten met fracties en B & W

De voorzitter van de Rekenkamer is kort na zijn aantreden in mei gestart met een ronde langs de fracties. Ook heeft hij met alle leden van het college van B & W gesprekken gevoerd. De leden van de Rekenkamer hebben in juli een retraitsdag gehouden om de positie en visie van de Rekenkamer te bepalen, aanvullend op de bestaande onderzoeksstrategie. De retraite werd afgerond met een gesprek met de voorzitter van het Presidium en de plv. voorzitter van de commissie VBF. In oktober heeft de Rekenkamer haar visie en onderzoeksprogramma gepubliceerd. Het onderzoeksprogramma is verkort en loopt van september 2008 tot en met de verkiezingen in 2010 (maart). Tevens is gekozen voor het zoveel mogelijk door de eigen staf laten uitvoeren van onderzoek. In de vergadering van de raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 16 oktober heeft de voorzitter van de Rekenkamer het programma toegelicht. In de periode daarna heeft de voorzitter nogmaals vrijwel alle fracties bezocht om het programma toe te lichten en nadere wensen te bespreken. In november volgde kennismaking tussen de leden van de Rekenkamer en het college van B&W. Het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer en een open gedachtewisseling over de rol van de Rekenkamer in de Haagse bestuurlijke, ambtelijke en politieke cultuur waren onderwerp van gesprek.

Vergaderingen en overleg

De rekenkamercommissie is in 2008 nog drie maal plenair bijeen geweest. De leden van het college van de Rekenkamer hebben vanaf de zomer 2008 zes maal een reguliere rekenkamervergadering gehouden.

De voorzitter van de Rekenkamer heeft regelmatig overleg met de directeur van de gemeentelijke accountantsdienst en met de griffier. Met de directeurs/voorzitters van de rekenkamers van de vier grote steden, met de Algemene Rekenkamer en met de voorzitters van de rekenkamer(commissie)s in de regio Haaglanden is regelmatig overleg. Tevens heeft de voorzitter ad hoc overleg met het Presidium, de burgemeester en de gemeentesecretaris.

Tijdsbesteding leden college Rekenkamer

Behalve de reguliere vergaderingen, overleggen en de werkzaamheden voor opzet en begeleiding van onderzoekprojecten werd in 2008 tijd besteed aan de interne organisatie van de Rekenkamer. Dit betrof personele zaken, huisvesting, financiële afstemmingen, en het ontwikkelen van een nieuwe huisstijl inclusief website.

Daarnaast hebben de leden van de Rekenkamer nadrukkelijk aandacht gegeven aan de door de Raad gewenste frequentere afstemming over onderzoekprojecten met de fracties, raadscommissies, wethouders en ambtelijk apparaat. Een nieuw element dat tijd vergt is het voldoen aan de wettelijke toezichttaak op de gemeentelijke accountantsdienst, ingevolge de Wta.

De met de Raad afgestemde keuze om meer en kortere onderzoeken te gaan uitvoeren vergt van de leden extra tijd in begeleiding van de staf en onderlinge afstemming. De daadwerkelijke tijdsbesteding van de leden bleek in 2008 meer dan 100% hoger dan het aantal dagen waarvan werd uitgegaan bij het instellen van de Rekenkamer, zoals vermeld in de Verordening.

Overige activiteiten

Bij een door de Algemene Rekenkamer georganiseerde workshop over Krachtwijken hebben wij ons onderzoek naar prestatieafspraken woningcorporaties gepresenteerd. Waar opportuun hebben wij deelgenomen aan relevante workshops en seminars, zoals het congres van de Rekenkamer Rotterdam en de dag van de Lokale Rekenkamer.

Samenstelling

De rekenkamercommissie bestond tot 1 mei 2008 uit de volgende leden:

1. Ad Vergeer voorzitter, extern lid
2. Ries Smits, vice voorzitter, raadslid
3. Susan Cohen Jehoram, raadslid
4. Ibo Gülsen, raadslid
5. Ing Yoe Tan, extern lid
6. Jelle Tiernego, raadslid
7. Pieter Welp, extern lid

De commissie werd ondersteund door de secretaris Gert Kortenbach (fulltime) en door secretaresse Sima Gourabi (twee dagen per week).

Met de vaststelling van de Verordening op de rekenkamer heeft de gemeenteraad een besluit genomen over te gaan van een Rekenkamercommissie naar een Rekenkamer met uitsluitend externe leden.

Op grond van artikel 81 c, eerste lid van de Gemeentewet worden de leden en de voorzitter door de raad benoemd voor de duur van zes jaar. In de raadsvergadering van 24 april 2008 zijn mevrouw Tan en de heer Welp als lid benoemd en beëdigd. In de raadsvergadering van 14 mei 2008 is de heer Jongmans benoemd en beëdigd als lid-voorzitter. In de zomerperiode is een ambtelijk secretaris/senior onderzoeker geworven. Per 1 oktober is Mirjam Swarte in deze functie in dienst getreden (0,8 FTE).

Communicatie

De Rekenkamer Den Haag heeft in 2008 een nieuwe huisstijl laten ontwikkelen, inclusief passend logo dat zowel de rekenkamerfunctie symboliseert als de verbondenheid met Den Haag toont. De huisstijl is vervolgens doorgevoerd in de website, bij rapporten en andere schriftelijke uitingen.

In oktober ging de nieuwe website www.rekenkamerdenhaag.nl de lucht in.

Vervolgens is een brochure ontwikkeld die moet bijdragen aan de bekendheid van de Rekenkamer, zowel bij een breed publiek als bij gemeenteambtenaren en andere personen die te maken krijgen met onderzoek door de Rekenkamer.

Wij verzorgen sinds december een korte presentatie over de Haagse Rekenkamer in het Haags Introductie Programma (voor nieuwe ambtenaren van de gemeente).

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht 2008

	Begroting 2008	Realisatie 2008
Personeelskosten stafbureau	130.526	129.276
Honorering leden Rekenkamer	40.000	30.099
Onderzoek uitbesteed	75.000	74.781
Overheadkosten (huisvesting, inrichting werkplek, automatisering etc.)	19.037	40.757
Opleiding, lidmaatschappen	3.437	4.195
Diversen	9.000	45.396
Budget 2008	277.000	324.504
Frictiebudget 2008-2009	75.000	(restant frictie 27.496)

De bedragen in de kolom 'Begroting 2008' zijn gereconstrueerd. Dit heeft te maken met de overgang naar een andere begrotingsindeling.

Toelichting per post:

Op de post *Personeelskosten stafbureau* worden de loonkosten van de stafmedewerkers geboekt.

De vergoedingen van de leden van de Rekenkamer worden geboekt op de post *Honorering leden Rekenkamer*.

De contracten met externe bureaus waren begin 2008 al getekend, vandaar dat de post *Onderzoek uitbesteed* conform begroting is. De feitelijke uitgaven (€) per uitbesteed onderzoek waren als volgt:

1. wmo	24.300
2. re-integratie	50.481
	<hr/>
Totaal (excl. Btw)	74.781

De Rekenkamer is gehuisvest op het Stadhuis en krijgt alle gebruikelijke gemeentelijke tarieven voor huisvesting, inrichting werkplek, telefoon, automatisering doorbelast. De post *Overheadkosten* valt hoger uit dan begroot omdat ten tijde van de commissie werd uitgegaan van twee werkplekken. Sinds mei beschikt de Rekenkamer over drie werkplekken.

Op de post *Opleiding en lidmaatschappen* zijn opleidingen van de stafmedewerkers van de Rekenkamer (inclusief bezoek seminars, workshops) geboekt, het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en een tijdschriftabonnement.

De post *Diversen* bevat kosten voor het gebruik van vergaderzalen, drukwerk, onderhoud van de website en onkostendeclaraties. In 2008 viel deze post fors hoger uit doordat er kosten werden gemaakt voor werving en selectie, voor de nieuwe huisstijl inclusief nieuw briefpapier en visitekaartjes, en voor de mandaatregelingen die door juridische zaken in rekening werden gebracht bij de Rekenkamer.

Om de omvorming van rekenkamercommissie naar Rekenkamer te bekostigen werd het reguliere budget van € 277.000 verhoogd met € 75.000 (te besteden in 2008 of 2009).

